

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

Силабус
вибіркового освітнього компонента

Логіка

підготовки бакалавра
спеціальності 081 Право
освітньо-професійної програми Право

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Логіка» підготовки бакалаврів, галузь знань 08 Право, спеціальності 081 Право, за освітньо-професійною програмою Право.

Розробник: д.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, Щирба М. Ю.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 (підпис) (д.ю.н., проф. Кравчук В.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри (Яцишин М.М.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 08 Право, Спеціальність: 081 Право Освітньо-професійна програма Право Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибіркового
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання__4__
		Семестр_8_-ий__
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 20год.
		Самостійна робота _110_ год.
		Консультації_10_ год.
		Форма контролю: залік – 8-ий семестр
Мова навчання: українська		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань: 08 Право, Спеціальність: 081 Право Освітньо-професійна програма Право Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибіркового
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання__5__
		Семестр_9_-ий__
		Лекції 4 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 6год.
		Самостійна робота _122_ год.
		Консультації_18_ год.
		Форма контролю: залік –9-ий семестр
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП: Щирба Мар'яна Юріївна

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії та історії держави і права

Контактна інформація: mariannashchirba@gmail.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Предметом вивчення освітнього компонента є питання формальної (класичної) логіки з точки зору застосування її теоретичних та практичних здобутків в правознавстві.

Вивчення освітнього компонента сприяє формуванню культури раціонального мислення, критичного самооцінювання процесу дослідження дійсності та планування правничої аргументації.

2. Пререквізити та постреквізити курсу

Формальна логіка входить до системи філософських знань, частково до знань, пов'язаних із теорією права, а також вчень про історію права й держави, правових та політичних вчень.

Формальна логіка стосується базових питань правничої аргументації в рамках основних галузей права: Цивільного, Кримінального, Адміністративного, Міжнародного тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Логіка» є опанування студентами теоретичних та практичних знань з виявлення алогізмів (софізмів, паралогізмів) у висловленнях та текстах, авторами яких є вони самі або інші автори.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є

- сприяння формуванню у студентів контрольованого ними раціонального способу мислення, що відповідає дидактичним завданням підготовки юриста;
- ознайомлення з правилами логічного мислення в порядку здобуття нових знань та своєчасного виявлення зумисних та випадкових помилок в рамках правових відносин.
- формування наукового світогляду, опанування науковими методами в майбутній правовій теоретичній чи практичній діяльності

4. Результати навчання (Компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності..

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності (СК)

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	Лекції	Семінари	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бали
Змістовий модуль 1. Вступ до науки Логіка						
Тема 1. Предмет формальної логіки	15	2	2	10	1	ДС, ДБ, Р/3
Тема 2. Історія формальної логіки	25	2	2	20	1	ДС, ДБ, Р/3
Разом за змістовим модулем 1	40	4	4	30	2	6
Контрольна робота 1						5
Змістовий модуль 2. Форми логічного мислення						
Тема 3. Теорія поняття	26	2	2	20	2	ДС, ДБ, Р/5
Тема 4. Теорія суджень	23		2	20	1	ДС, ДБ, Р/5
Тема 5. Теорія умовиводів	27	2	4	20	1	ДС, ДБ, Р/5
Разом за змістовним модулем 2	76	4	8	60	4	15
Контрольна робота 2						25
Змістовний модуль 3. Закони логіки та правила доведення						
Тема 6. Закони логіки	16	2	2	10	2	ДС, ДБ, Р/3
Тема 7. Теорія доведення	18		6	10	2	ДС, ДБ, Р/3
Разом за змістовим модулем 3	34	2	8	20	4	6
Контрольна робота 3						40
ІНДЗ						33
Разом годин / балів	150	10	20	110	10	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	Лекції	Семінари	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бали

Змістовий модуль 1. Вступ до науки Логіка						
Тема 1.Предмет формальної логіки	6	2	2	10	2	ДС, ДБ, Р/ 6
Тема 2. Історія формальної логіки	4			20	2	
Разом за змістовим модулем 1	10	2	2	30	4	6
Контрольна робота 1						5
Змістовий модуль 2. Форми логічного мислення						
Тема 3. Теорія поняття	20	2	2	20	2	ДС, ДБ, Р/ 15
Тема 4. Теорія суджень	24			20	4	
Тема 5. Теорія умовиводів	26			20	4	
Разом за змістовним модулем 2	70	2	2	60	10	15
Контрольна робота 2						25
Змістовний модуль 3. Закони логіки та правила доведення						
Тема 6. Закони логіки	12		2	20	2	ДС, ДБ, Р/ 6
Тема 7. Теорія доведення	20			12	2	
Разом за змістовим модулем 3	32	0	2	32	4	6
Контрольна робота 3						40
ІНДЗ						33
Разом годин/балів	150	4	6	122	18	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Предмет формальної логіки	10д/10з
2	Історія формальної логіки	20д/20з
3	Теорія понять	20д/20з
4	Теорія суджень	20д/20з
5	Теорія умовиводів	20д/20з
6	Закони логіки	10д/20з
7	Теорія доведення	10д/12з
	Разом	110д/122з

ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Теми подаються на самостійний вибір студентів. Кожна тема може бути обрана одним студентом, що зазначається у списку.

Перелік тем індивідуальних завдань.

1. Історичні причини виникнення логіки
2. Формальна логіка і юриспруденція
3. Логічні помилки
4. Логічна природа «софізмів»
5. Вираження мислення у мові
6. Закон тотожності
7. Закон несуперечності
8. Закон виключеного третього
9. Закон достатньої підстави
10. Логічні операції з поняттями
11. Зміст і об'єм поняття
12. Відношення між поняттями
13. Операція поділу поняття і типові її порушення
14. Операція визначення поняття і типові її порушення
15. Види категоричних суджень
16. Логічне значення судження
17. Будова таблиці істинності
18. Поняття модального судження
19. Алетична модальність
20. Деонтична модальність
21. Структура методу гіпотез
22. Основні види юридично значущої інформації
23. Види умовиводів
24. Умовиводи за аналогією
25. Індуктивні умовиводи
26. Популярна індукція
27. Статистичне узагальнення
28. Наукова індукція
29. Логічні методи виявлення причинно-наслідкового зв'язку
30. Дедуктивні умовиводи
31. Простий категоричний силізм

32. Скорочений силогізм
33. Поняття про логіку висловлювань і логіку предикатів
34. Мислення як предмет вивчення логіки.
35. Логіка як наука про форми і закони мислення.
36. Проблема істинності та формальної правильності (міркувань) мислення.
37. Основні історичні етапи розвитку логіки.
38. Логічне мислення і мова.
39. Мова як знакова інформаційна система .
40. Поняття про мову логіки висловлень.
41. Поняття про мову логіки предикатів.
42. Судження і речення.
43. Поняття і судження
44. Поняття істини й хиби
45. Значення судження як форми мислення.
46. „Логічний квадрат”.
47. Фігури простого категоричного силогізму. Правила фігур силогізму
48. Модуси силогізму.
49. Аналогія як вид умовиводу та її види.
50. Логічні засади аргументації.

Форма звітності: друкований реферат обсягом 06 -10 сторінок.

Строки виконання – до 25 травня

IV. Політика оцінювання

Шкала оцінювання роботи студента на семінарських заняттях:

Загальна максимальна сума балів за семінарські заняття – 60

При цьому: максимальна оцінка знань тем першого змістовного модуля за один семінар – 3 бали, мінімальна – 1,5

Відповідно другого змістовного модуля: 5 та 2,5

Третього змістовного модуля: 3 та 1,5

Максимальна оцінка відповідає оцінці «відмінно», за п'яти бальною шкалою оцінювання, мінімальна – «задовільно». Кількість балів між максимальною та мінімальною оцінками – дорівнює оцінці добре.

«Відмінно» – теоретичний матеріал теми засвоєний повністю, студент володіє ґрунтовними знаннями з даної теми, вміє аналізувати фактичний матеріал та джерельну базу, всі завдання, передбачені для виконання в ході самостійної підготовки, виконані у повному обсязі.

«Добре» – теоретичний зміст теми засвоєний майже повністю, необхідні навички роботи із засвоєним матеріалом загалом сформовані, всі завдання, передбачені для виконання в ході самостійної підготовки виконані, більшість з яких виконана у повному обсязі.

«Задовільно» – теоретичний зміст теми засвоєний в основному, необхідні навички роботи із засвоєним матеріалом загалом сформовані, частину завдань, передбачених для виконання в ході самостійної підготовки виконано, з яких деякі виконані з незначними помилками, або не в повному обсязі.

«Незадовільно» – кількість балів менша за мінімальну, теоретичний зміст теми засвоєний частково, деякі навички роботи із засвоєним матеріалом не сформовані, переважна кількість завдань, передбачених для виконання в ході самостійної підготовки не виконана, а деякі виконані з помилками, або частина таких завдань виконана з помилками чи не виконана в повному обсязі.

Шкала оцінювання контрольних робіт:

Загальна максимальна кількість балів за три контрольні роботи - 40

При цьому, максимальна оцінка по першому змістовному модулю: 5 балів, мінімальна – 2,5

По другому змістовному модулю, відповідно, 25; 12,5

По третьому – 10; 5

Максимальна кількість балів за контрольну роботу, за п'ятибальною шкалою, відповідає оцінці – «відмінно». Мінімальна – «задовільно». Кількість балів між максимальною та мінімальною – «добре».

«Незадовільно» - кількість балів менша за мінімальну – питання висвітлені недостатньо, не використано спеціальну термінологію, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

«Задовільно» – питання висвітлені поверхнево, використана частково спеціальна термінологія, зроблені висновки, які потребують певного уточнення.

«Добре» – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки.

«Відмінно» - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

Відповідають критеріям оцінювання модульних контрольних робіт

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Логіка», студент погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущені без поважних причин семінарські заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. Семінарське заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Пропущені з поважних причин семінарські заняття перескладаються шляхом підготовки конспекту по темі семінарського заняття з відповідями на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка нижче встановленої мінімальної негативною і може бути перездана усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка вище мінімальної вважається позитивною та не перездається.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки можуть бути перездані до початку семінарських занять по наступному модулю або до початку заліково-екзаменаційної сесії, якщо модуль останній в семестрі.

ІНДЗ здаються у роздрукованому та зшитому вигляді на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123) відповідно до встановленої дати, після якої роботи не приймаються і не перевіряються.

Перездача екзаменів відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено даним силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом усної відповіді на питання, винесені на залік. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліку з освітнього компонента допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Питання на залік

1. Предмет вивчення логіки
2. Історичні етапи розвитку логічного та юридично-логічного знання.
3. Логіка як наука.
4. Історія виникнення законів логіки
5. Міркування, як предмет вивчення логіки
6. Моделювання юридичного мислення.
7. Загальна характеристика формально-логічного закону
8. Співвідношення логічних та юридичних законів
9. Основні принципи і закони правильного мислення
10. Функції і роль поняття в юридичній логіці
11. Зміст та обсяг поняття
12. Дефініція (визначення) поняття.
13. Правила визначення поняття
14. Поділ (класифікація) понять
15. Правила класифікації понять
16. Судження як форма думки.
17. Прості судження.
18. Структура елементарного висловлювання.

19. Відношення між простими судженнями.
20. Логічний квадрат
21. Принцип побудови таблиці істинності простих суджень
22. Складні судження, їх види та семантичні таблиці
23. Основні різновиди логічного зв'язку простих висловлювань у рамках складних суджень.
24. Поділ суджень за модальністю.
25. Поняття закону в логіці та юриспруденції: спільне та специфічне.
26. Основні формально-логічні закони.
27. Закон тотожності.
28. Закон виключеного третього.
29. Закон несуперечності.
30. Закон достатньої підстави
31. Умовивід як форма мислення.
32. Безпосередні умовиводи
33. Опосередковані умовиводи
34. Структура умовиводу.
35. Дедуктивні умовиводи.
36. Індуктивні умовиводи
37. Види індукції
38. Умовиводи за аналогією
39. Міркування за аналогією
40. Умовивід та логічне слідування.
41. Логічна природа та роль гіпотези
42. Поняття гіпотези
43. Правила формування гіпотези
44. Перевірка та доведення гіпотези
45. Гіпотеза та версія
46. Поняття доведення.
47. Правила доведення
48. Поняття спростування.
49. Логічні помилки
50. Порядок встановлення «софізмів»

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти за формою контролю залік

Оцінка балів	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

БАЛИ ЗАРАХУВАННЯ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць	30
Виступ на Міжнародній, Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді	10
Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських олімпіад	до 20
Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт	до 20
Участь у правопросвітніх заходах організованих громадськими організаціями в межах національних та міжнародних грантів.	до 10
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 10

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

A. Підручники та навчальні посібники

1. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студ. фрид. фак. /А.Є. Конверський. – К.: Центр навч. літ. , 2004.
2. Логіка: Підручник/ В.Д. Титов та ін. – Х.: Право, 2005.
3. Орендарчук Г.О. Логіка: Навчальний посібник для студентів економічних та юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Видання друге, перероблене і доповнене, – Тернопіль: Астон, 2008
4. Правнича аргументація: навч.-метод. Посібник/ укл.О.В.Щербанюк. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021.
5. Тофтул М.Г. Логіка: Посібник/ М.Г. Тофтул. – К.: Академвидав, 2003.
6. Хоменко І.В. Логіка: Підручник /І.В.Хоменко. – К.: Центр навч. літ., 2007
7. Цимбалюк В.І., Мельничук Ю.І. та ін. Логіка для юристів/ В.І. Цимбаюк, Ю.І. Мельничук. – Львів: Новий світ – 2000, 2017.
8. Щербина О.Ю. Логіка для юристів: Курс лекцій / О.Ю. Щербина. – К.: Юридична думка, 2007
9. Щербина О. Ю. Філософія логіки, філософська логіка, аргументація // Філософська думка. – 2013. – № 5. – С. 103–112.
10. Юридична логіка: підручник /за наук. ред. проф. В.С.Бліхар. – Львів: ЛьвДУВС, 2016

B. Додаткова література

1. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки: навч. посіб./К.К.Жоль. – К.: Либідь, 2002.
2. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. – Харків: Основа, 2008.

3. Терно С. О. Критичне мислення: динаміка та сфера застосування // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - 2016. - Вип. 46. - С. 310-315. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npifznu_2016_46_58.
4. Фрейде П. Формування критичної свідомості. — К.: ЮНІВЕРС, 2003. — 170 с.
5. Юридична аргументація: Логічні дослідження, колективна монографія /О.М.Юркевич, В.Д.Титов, С.В.Куцепал та ін..; За аг.ред.проф. О.М. Юркевич. – Х., 2012.
6. Ямщикова Л. Критичне мислення як вид розумової діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// spc.ks.ua/file_download/42](http://spc.ks.ua/file_download/42)

С. Інтернет-ресурси:

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського